

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Historia Provinciæ Paraquariæ Societatis Jesv

Techo, Nicolas

Leodii, MDCLXXIII.

Cap. 28. Reliquæ Ioannis Romeri exercitationes & virtutes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38528

Millanus Garcia creditus est caelitus cognovisse Joannem Romerum, non Mexicana, sed Peruanæ Provinciæ à Deo destinatum esse: quod cum ei significasset, lubens volensque missu Majorum, cum Ferdinando Mendoça Societatis nostræ Sacerdote, Marchionis Caniëntensis Peruvia Proregis fratre, in Australem Americam navigavit. In Itinere, Proregis amorem sibi inde conciliavit, quod vectores ferventissimis concionibus & alloquiis ad pia officia pæne assiduus animaret. Limæ adeo laudabili fama concionatus est, ut Torribius Archiepiscopus nondum Sacerdotem audire voluerit, auditæque ejus concione Societati se magis benevolam, quam antea ob subortam litem fuerat, ostendisse fertur.

ANNO sesquimillesimo nonagesimo-tertio in Tucumaniam Paraquariamque missus, Sociis in utraq; regione degentibus, per quatuordecim annos ante foundationem Provinciæ integrâ laude præfuit. Tucumania Prætorum adeo propensum in se habuit, ut juberet ejus gratiâ e suo penu quidquid Socii postulare sine computo ministrari. Episcopus Tucumanensis, dignitatis suæ oblitus, Romerum infimis & summis gratissimum tantum non venerabatur. In fundationibus domorum per Tucumaniam Paraquariamque omnia proclivia expertus est. Varias Barbarorum nationes, devoratis eorum idiomatibus, & permentis difficillimis itineribus, aditisque sæpe inter rebelles & alios populos discrimibus, æquali fructu ac labore excoluit. Anno hujus sæculi octavo pro Paraquariâ Provinciâ nuper fundatâ procurator Romam missus, ab Rege Catholico impetravit renovari diploma, quo Socii omnes inter Indos degentes sumptibus Regis ali jubebantur. Ullisipone cum selecto subsidiariorum manipulo navim æger conscensurus, cum moneretur à medicis & Lusitanis Patribus, ne se ancipiti periculo committeret, sed vicibus suis alteri traditis valetudinem in Europâ curaret; respondit, minùs damnosam fore mortem suam, quam si ansam præberet aliis Indiarum procuratoribus, quavis arreptâ occasione, in Europâ remanendi: & se pro emolumento suæ Provinciæ lubenter cuivis periculo vitam suam expositurum. Ad portum Boni-aëris feliciter appulsus, novæ sedis inibi positæ, & sequenti anno Collegio Esterensî; interjecto verò tempore Collegio Sancti Jacobi in Chileno regno præesse jussus, ubique singularis prudentiæ specimina dedit. Ludovico Valdiviâ in Europam revocato, ad Conceptionis urbem translatus, Collegium & sedes ei subcensitas rexit. Donec novæ Vice-provinciæ gubernandæ onus subiret. Quo in munere triennio exacto, ad regendam Provinciam Paraquariensem accersitus, senium & valetudinem excusans, quiete impetratâ, ad imminentem mortem piè obeundam se comparavit.

SI munia obita & virtutes spectes, non ultimum illi inter illustres Societatis Heroës locum assignabis. In concionibus non speciosa sed nervosa sectabatur. Hieronymus Florentia, Madriti auditâ ejus concione, pronunciavit Joannem Romerum normam esse posse bonorum concionatorum. In Assumptionis urbe, & alibi, de Divinis rebus disserens, ob profundissimas lacrymas sibi & auditoribus obortas, concionem abruptè coactus est; adeo perseverante fructu, ut viri sceminaque e templo egressi urbem gemitibus implerent. Multa præter ordinem impetrasse, fuis ad Deum precibus, creditus est. Ignem e vicinis campis agro imminentem oratione stitit. In immensâ centum leucarum solitudine ab Sociis devians, implorato Superiorum auxilio, repente in viam reductus est. Juvenem in ultimo agone conscientiam suam expiare pertinaciter renuentem, prolatis his verbis. *Sanctus Deus, Sanctus Fortis, Sanctus Immortalis miserere ei.* flexit ad poenitentiam. Didacus Ulloa in Calloanâ Peruvia arce præfectum agens, auditis Joannis Romeri facinoribus, quamvis quingentis leucis abesset, sensit desiderium conscientiam suam apud eum deponendi; non vano sensu: nam non diu post Prætorum Chilensem eo tempore adeptus, quo Conceptionis Collegium ipse regebat, in ultimo morbo adjutorem expiatoremque habuit. Animum plerorumque Hispanorum in Sancti Jacobi urbe, ob servitiæ personalis negotium ab Societate averlos,

CAPUT
XXVI.
Ejusdè gesta
in variis locis,
& procuratore
Romana.

Aditus Barbarorum linguarum discis.

Vocacione Indisæ arbor

CAPUT
XXVII.
Reliquæ
Joannis Romeri
exercitationes
& virtutes.

Fructus concionatur

*Oleum portento-
sus auctum.*

*Adulter uti-
liter admo-
nitus.*

Romeri mors.

Gloria.

Laud.

*Pompæ fu-
nebris.*

prudētissimè reconciliavit. Plerasque Chilensis regni lites autoritate suâ com-
ponebat: adeo ut Senator Regius non dubitaret asserere, Ordinem amplissimum
mortuo Romero duplò occupatiorem futurum, quàm dum viveret. E Tucuma-
niâ in Chilenum regnum pergens, pro viatico longissimi itineris ab Cordubensi
probatissimâ matronâ paucillum olei, stipis nomine, cùm accepisset, nec aliquid illa
sibi in fictili vasculo reservasset, post pauculos dies penum revivens, reperit vas illud
non tantùm optimo oleo plenum, sed etiam profusè in circumfusam humum re-
dundasse. Nec hîc stetit prodigium, nam renovato Elisæi pro Sareptâ miraculo,
hoc oleum triennio integro in qualescùmque domesticos usus & eleëmofynas ef-
fundens nunquam defecit. Exacto verò triennio, cùm illa vasculum jam exhaustum
alio oleo impleisset, in honorem Divi Antonii Paduani consumendo, per quinque
sequentes annos perpetuato portento ad alendam Divi lampadem sufficit. In
Chilensis regni urbe principe Hispana Matriona Joanni Romero maritum com-
mendarat, Cusci in Peruvia negotiis vacantem, pro quo aliquoties se ad aram fa-
cturum promiserat. Interim maritus Cuscensi in urbe pellice inescatus nihil de
revivendâ uxore & liberis cogitabat. Sed dum adulterio in obserato cubiculo vacat,
se illi Romerus, quamvis tot centenis leucis abesset, vigilantî sententiq̃ stetit:
quo viso, adulter sensit animum impelli ad patrios lares revivendos, & pellex cognita
re, abjuratis prioris vitæ sordibus, post triduum sacro velo suscepto Monasterio se
inclusit. Eidem homini in patriam revertenti rursus se spectandum præbuit, ite-
rum revivendæ uxoris desiderium ingerens: ad quam cùm incolumis & melior
pervenisset, effigiem Joannis Romeri jam vitæ functi sibi pingi curavit, quem privato
cultu beneficii memor totâ vitâ coluit. In agro Cordubensi calvaria hominis de-
functi igne involuta, solebat in viatorum equos involare, & propè sessorem ali-
quamdiu assidens immenso terrore afficere: nec cessavit malum, donec Romerus
legitimis exorcismis juberet ab infestatione portentum abstinere. Eodem reme-
dio lemures ab honestâ matronâ penu fugavit. Joannes à Costa, Chori in Esteren-
si Ecclesiâ Præfectus, Societatis nostræ rerum non satis æquus æstimator, authentico
scripto affirmavit, abs se in templo conspectum Joannem Romerum, vultu splen-
dido, & præter morem decoro, radios vibrantem. Honestâ mulier bis acutissi-
mo lateris dolore, & semel pectoris arctitudine, invocato in auxilium Romero li-
berata est. Paulò antequàm is moreretur, femina cœlestibus favoribus inelyta
terribiles canum baubatus audiens, didicit ab Angelo eas esse dæmonum voces, glori-
æ cujusdam Socii JESU non diu post in cœlis coronandi, invidentium. Domi-
nicâ Palmarum Romerus asseruit se ultra Pascha non victurum, sequuto eventu:
nam ipso Paschatis die animam efflavit. Moriens unum è Senatoribus Regiis mo-
nuit, ne res suas componere differret; brevi enim è vita abiturum: præfagio habita
fides est, Senatore illo post trimestre elato. Cum morte colluctantem Senatores
Regii & frequens nobilitas inviserunt, rogantes ut sui in cœlis memor esse vellent.
Mediâ post mortem horâ, Sacerdotali in veste, probatissimæ matronæ se spectan-
dum præbuit, dubitantiq̃ num Purgatoriis flammis cremaretur, asseruit se cœle-
stibus deliciis insertum: quo dicto, spectante illâ, gloriosus ad cœlos evolavit.
Cadaver vibicibus deformatum erat, nam etiam senex cilicis, flagris, & aliis pœnis
in se sæviebat, adeo rigidè, ut aliquando dicere auditus sit, pro indulgentiâ corpo-
ris in alterâ vitâ nullas se pœnas daturum. Religiosus primi subsellii è Dominicano
Ordine palam asseruit, Romero mortuo non tantùm Societatis in Chileno regno,
sed etiam omnium Religionum columnam cecidisse. Alter non dubitavit affir-
mare, eâ se in opinione esse, ut putaret nullum alium hominem utilitorem eo ali-
quando ad regnum Chilense venisse. Vulgatâ ejus morte, templorum omnium
ara lugubriter insonuere: Senatores omnes corpori efferendo funestâ in veste suc-
collavere. Episcopus pro eo solemniter ad aram facere adortus, obortis lachry-
mis & singultibus cantum prosequi non potuit, intercisâ & submissâ voce reliquum
Sacrificium absolvere coactus. Ungues, vestimenta, & cæteras ejus exuvias, pii homi-
nes privato honore prosequuti sunt. Corpore procerò, & vultu severissimo, nec ad-
modum decoro fuit. In domestico regimine rigorè potius, quàm blanditiâ adhibebat,